



Iført kittler, masker og huer i børnestørrelse er Clara klar til at følge med læger og sygeplejersker samt Dennis, otte år, Jerlev, Vibeke, fem år, Ødsted, og syv-årige Lena fra Jerlev — ned ad operationsgangen. Hun støttes af sin mor, fem-årige Gitte fra Ødsted, mens hendes far, Palle fra Jerlev på otte år, bliver i venteværelset. Lise Giødesen følger interesseret med. (Foto: Kurt Hardi).

Vejle Amts
Folkeblad 3/10 85

Leg om alvorligt emne

Over 60 Egtved-børn lærte hospitalet at kende

— Hvad gør man, når patienten er kilden?

Ergoterapeuten stiftede bekendtskab med et nyt problem, da patienten Clara — syv år og fra Ødsted — vred sig af grin under en jævnaldrende læges undersøgelser med et stetoskop.

Og latteren brød atter ud, da Clara — syv år og fra Ødsted — tabte hospitalets natbukser. Der blev i det hele taget grinet meget, da ca. 60 børn, dagplejere, børnehavepersonale m.v. i går eftermiddag behandlede et alvorligt emne under afslappede former.

Ergoterapeuten og forfatteren Lise Giødesen, Hellestrup, havde ikke fået skuespillere med, da hun besøgte Ødsted skole med tasker og kuffetter fulde af hospitalsudstyr i både voksen- og børnestørrelse med det sigte at gøre børnene fortrolige med hospitalsmiljøet, før de pludselig står i det. 80 pct. af de gange, børn indlægges, sker det akut, forklarer Lise Giødesen til VAF.

Lånte Clara

Derfor måtte hun låne Clara og alle de andre, indtil hun lige pludselig havde for mange til at opføre et lille skuespil for de andre børn om Claras hospitalsindlæggelse. Og i overværelse af »far« og »mor« og tre »læger/sygeplejersker« fik Cla-

ra målt blodtryk, aflyttet hjerteslag, kigget ørerne efter, taget indsprøjtning m.v., før »Dr. Dennis« fandt ud af, at »Clara Grin« — som Lise Giødesen hurtigt døbte hende, fordi hun fniste så meget, da hun skulle sige sit navn — havde noget i maven og skulle opereres.

Ligesom lægerne fik »Mor« — fem-årige Gitte fra Ødsted — kittel, hat, galoscher og maske på (»Sådan en har min far. Han bruger den ude i stalden«, lød en bemærkning), og tog afsted til operationsstuen, hvor Clara blev bedøvet, mens mor holdt hende i hånden, indtil hun sov.

Det er ikke altid, hun må det. Men det må hun i hvert fald på mit hospital, lød Lise Giødesens spidse kommentar.

Det er kolossalt vigtigt at præsentere børnene for hospitalsmiljøet, før man pludselig står midt i det, så børnene ikke reagerer med angst og usikkerhed, forklarer Lise Giødesen.

Derfor er det også af stor betydning, at forældrene følger med børnene så langt som muligt i forbindelse med en indlæggelse, men det er ikke altid så let, hvis man f.eks. er enlig, samt med karenstid og lang arbejdstid, erkender hun. Efterhånden er hospitalerne blevet mere åbne, men også det kan blive indskrænket med de øko-

nomiske nedskæringer, advarer hun.

Bo på hospital

Lise Giødesen havde børnene med fra starten, og af svarene på hendes spørgsmål forstod man, at adskillige kendte de forskellige processer — og et par stykker havde også »boet på hospital«.

Lise Giødesen stiftede bekendtskab med programmet under et ophold i USA for nogle år siden, og hun mener, at hun er den eneste herhjemme, der tager ud på denne måde i sine bestræbelser på at afdramatisere hospitalsmiljøet.

Men hun finder emnet særdeles vigtigt, og der er bud efter hende. Besøget i Ødsted var starten på otte besøg på tre dage, der bl.a. også skal bringe hende til Brande, Give og Ålborg, og fra Ødsted tog hun i går direkte til Ikast. I dag fortsætter hun i Egtved kommune — i formiddag med et børneprogram på Ø. Starup og Bredsten skoler, og i aften med et lysbilledforedrag for voksne på Ødsted bibliotek.

Lise Giødesen har skrevet flere bøger og fremstillet flere film om emnet.

At det kan nytte at orientere, mener dagplejer Ruth Kristensen, Ødsted. Hun har et barn i dagplejen, der har været indlagt for astma, og

det har betydet meget, at hans mor har haft ham med sig på sygehuset, hvor hun er sygeplejerske, og at hun har gjort meget ud af at forklare ham om hans forestående indlæggelse.

Ruth Kristensen sammenligner med de problemer, som hendes eget barn fik oven i sin hospitalsindlæggelse for et par år siden. Han havde leukemi.

Det skal dog tilføjes, at han var noget yngre.

— Morten har taget det meget mere roligt end min egen.

Kommunens dagplejeformidling, de lokale børnehaver og biblioteksvæsenet er gået sammen om arrangementet, og assistent på dagplejeformidlingen i Egtved, Anny Olsen, Gesten, siger, at man i dagplejen jævnligt får eksempler på, at børn bliver utrygge efter indlæggelser.

Også et par forældre havde på egen hånd taget imod tilbudet, heriblandt Gunna Lund, Ødsted, og hendes tre-årige søn, Johannes. Johannes skal muligvis selv indlægges om et års tid for at blive opereret for en forhudsforstuvning, og selv om der går et stykke tid, mener Gunna Lund, at han alligevel vil have lidt af erfaringerne fra i går siddende i baghovedet.

Lind-

En dag bliver det måske alvor

Børn leger hospital for at undgå chok, hvis de selv engang bliver indlagt

Af Kirsten M. Jakobsen

»Uh-ha, udbryster en lille pige og gyser, da hun ser kanylen med den lange spidse nål. Et par andre børn træder for en sikkerheds skyld også et par skridt tilbage, for det uhyggelige instrument holdes op så alle kan se det. Ingen slipper det med øjnene.

En lille »doktor« - en meget lille én på højst fem år - får kanylen i hånden og går over mod »patienten«, der ikke er meget større end ham selv.

»Nej, jeg vil ikke!«, hviner »den syge« skræmt. Et øjeblik har hun glemt, at det hele kun er en leg - at nålen ikke skal stikkes i hende.

En slem omgang

Scenen er plukket fra et lille rollespil, som ergoterapeut Lise Giødesen laver med børn i førskolealderen. Hun har klædt to små drenge ud i mini-kitler, og en pige i stribet pyjamas spiller patient. En mindst lige så central rolle har de to, der agerer forældre. På gulvet følger tilskuerne nysgerrigt deres kammerater optræde.

»Børn kan få store følelsesmæssige forstyrrelser efter et hospitalsophold. De er ikke forberedte og bliver skrækslagne, når de for første gang får taget en blodprøve eller ser en iltmaske. Sådan en omgang på hospitalet kan være svær at komme over«, siger Lise Giødesen. Hun har gennem en årrække arbejdet med problemet og lavet film og bøger om børn på hospital.

Den tid er forbi, da man holdt forældrene på lang afstand, når børnene var indlagt. Dengang mente man, at når børn græd som besatte, når mor og far gik efter besøgstid, så var det nok bedst, at de slet ikke viste sig. I dag er der mange steder muligheder for at blive hos den lille patient natten over.

I børnenes rollespil får »mor« lov til at være med ved



Orv, hvor kan man se langt med sådan en lille lygte, synes den lille doktor at tænke

selve operationen. Ligesom de to »læger« får hun en kittel, et mundbind og en rigtig operations-hætte på. Selvom den lille pige i kostume gerne vil være den, der giver patienten iltmaske på, må hun nøjes med at se til. Det er de to »læger«, der ordner operationen - mor skal »bare« være hos sit syge barn.

8 ud af 10 indlægges akut

»En indlæggelse virker tit uforståelig for et lille barn. Det føler sig svigtet af forældrene og forstår ikke det, der sker på hospitalet. Derfor er det også vigtigt at forældrene er med, så meget det er muligt«, siger Lise Giødesen.

Det er de færreste forældre, som til daglig går rundt og tænker på, at de måske pludselig står i en situation, hvor deres barn hurtigt må indlægges. Men 80% af alle indlæggelser af børn sker akut - og da er det for sent at forberede barnet.

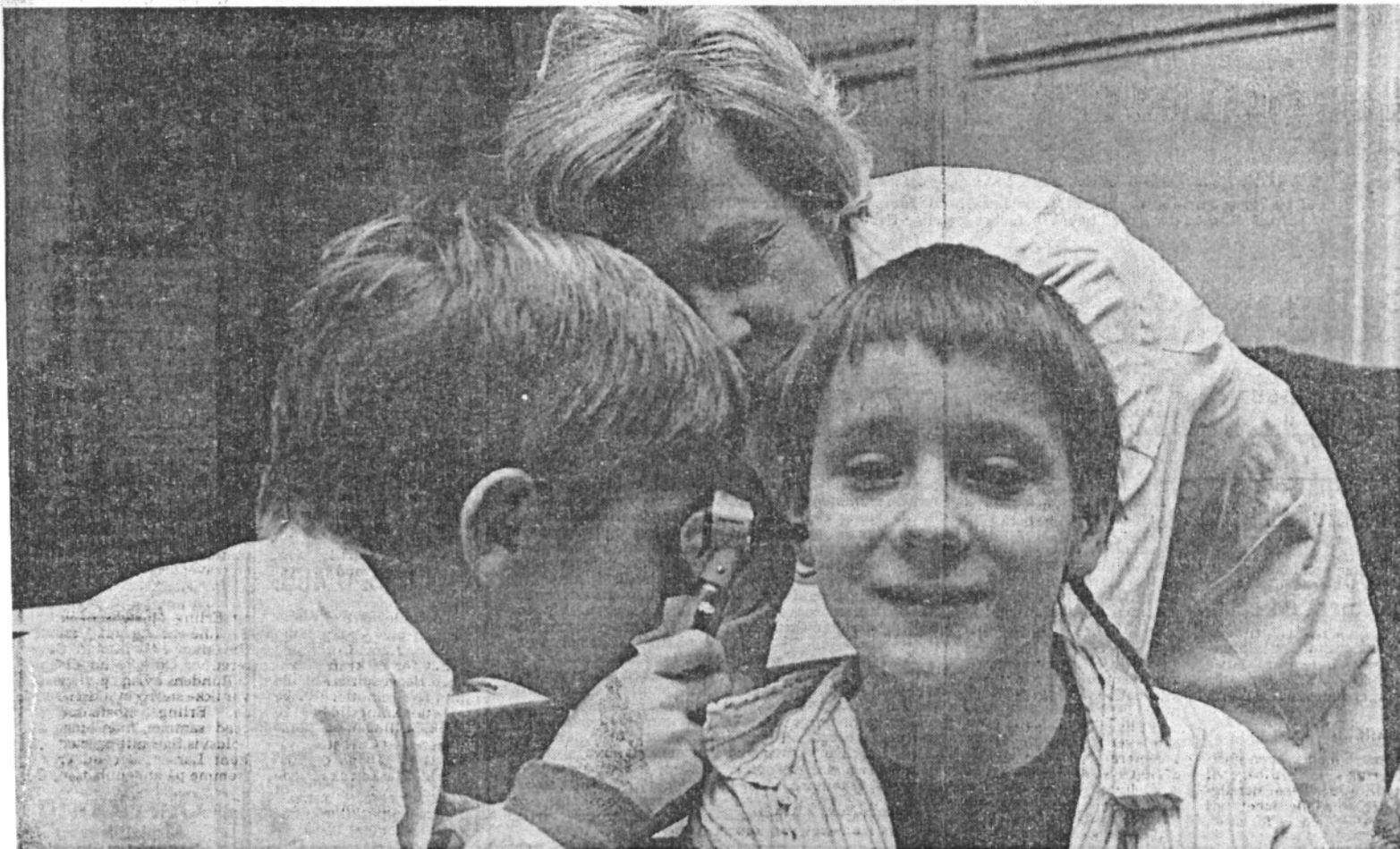
»Vi kan afhjælpe, at børn bliver angst efter et hospitalsbesøg, hvis vi har forberedt dem godt før det kommer så langt. Det kan ske gennem leg eller ved at læse bøger sammen med dem, så de er helt fortrolige med det, de går ind til«, siger Lise Giødesen.

Udover rollespillet med børnene, indgår der i arrangementet, som hun »turnerer« med, en film om en drengs indlæggelse. Bagefter får børnene lov at klæde sig ud med kitler og masker og til at undersøge og lege med

stetoskoper, ørekikkerter og andre »farlige« instrumenter.

På flere af landets hospitaler inviterer man desuden børnehøvebørn på besøg for at afdramatisere den hospitalsverden, som meget få i den alder har et afslappet forhold til. Det er efterhånden en kendt sag, at børn på hospitalet har brug for særlig opmærksomhed. Men som forældre er det ikke altid lige let at ofre den nødvendige opmærksomhed på det syge barn.

»Hvis alle benyttede sig af tilbuddet om at blive på hospitalet om natten, var der simpelthen ikke plads nok. Det er der ikke ressourcer nok til. Ligesom de fleste forældre heller ikke har råd til eller mulighed for at tage fri for at være hos det syge barn«, siger Lise Giødesen.



en uhyggelige ørekikkert bliver pludselig til sjovt legetøj, og er ikke nær så farlig, når børnene møder den næste gang

Foto: Jørgen Ambrøse



Sarah var en eksemplarisk patient, der ikke var det mindste betænkelig da Lise Giødesen viste, hvordan man måler blodtryk. — Foto Lars Skaaning

Børn leger hospital

Gøres fortrolige med lægerne

Af Anne Mette Hansen

Hvorfor er det, man altid skal sige aaah, når man er til læge? Hvad er en urinprøve? og hvad vil det sige at få dræn i øret? De spørgsmål og mange andre fik ca. 20 børn under skolealderen og deres medbragte fædre og mødre besvaret torsdag eftermiddag, da ergoterapeut Lise Giødesen legede hospital med dem allesammen på Frederiksberg Bibliotek.

Sarah fik nattøj på og spillede en uhyre medgørlig patient, hvis reflekser i knæene viste sig at være så gode, at hele benet spjættede endnu før doktor Lea havde fået lejlighed til at ramme benet med gummi-hammeren. Lea fik også mulighed for at lyse Sarah grundigt i både hals og ører og gentog gerne proceduren for fotografierne.

— Når børn bliver indlagt på hospital, foregår det for 8 ud af 10's vedkommende ambulantly, og der er ikke nogen som helst tid til forberedelse og længere pædagogiske forklaringer om, hvad det egentlig vil sige sådan at blive kørt på hospitalet og væk fra far og mor, siger ergoterapeut Lise Giødesen, der i flere år har rejst land og rige rundt med sit børneshow om hospital. Mange børn ankommer derfor totalt uforberedte til blodprøver, skræmmende apparater og hvidkittede læger, og det kan blive til en forfærdelig oplevelse, der vil påvirke børnene længe efter. Det er det jeg prøver at undgå ved at forberede børnene gennem showet her, hvor de får lov til selv at prøve at lege læger og patienter med det rigtige udstyr, og hvor jeg så er der til at forklare.